

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Адвентивні шкідливі організми

спеціальність	202 «Захист і карантин рослин»	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	Захист і карантин рослин	факультет	Агрономії та захисту рослин
освітній рівень	другий (магістерський)	кафедра	Зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин ім. Б. М. Литвинова

ВИКЛАДАЧ

Леженіна Ірина Павлівна

Вища освіта – спеціальність біологія
Науковий ступень - кандидат біологічних наук, 03.00.09 – ентомологія
Вчене звання - доцент кафедри зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин
Досвід роботи – більше 40 років
Показники професійної активності з тематики курсу:

- авторка 20 наукових тематичних публікацій;
- учасниця наукових і науково-практичних конференцій

телефон	0966970142	електронна пошта	iryna57lezhnina@gmail.com	дистанційна підтримка	Додатки Google
---------	------------	------------------	--	-----------------------	----------------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування у здобувачів професійних знань та умінь щодо шкідливих адвентивних організмів, забезпечення охорони рослинних ресурсів країни від занесення та розповсюдження адвентивних шкідливих організмів, розробка та впровадження необхідних заходів щодо попередження ввезення їх з об'єктами регулювання в Україну.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	<ul style="list-style-type: none"> • Здатність самостійно проводити спостереження, обліки, виявлення та визначення видової належності адвентивних видів на підставі знань про їх морфологію, біологію, екологію та шляхи проникнення /практичні завдання; • вміння самостійно розробляти науково-обґрунтовану систему спостережень, моніторингу та виявлення адвентивних шкідливих організмів на основі знань про шляхи проникнення та можливість акліматизації / практичні завдання, індивідуальні завдання а; • здатність виявляти закономірності розвитку і поширення комплексу адвентивних шкідливих організмів / практичні завдання; • здатність проводити аналіз фітосанітарної небезпеки адвентивних шкідливих організмів та їх впливу на природні та антропогенні екосистеми у разі проникнення / практичні завдання, індивідуальні завдання; •
Обсяг і форми контролю	3 кредита ECTS (90 годин): 14 годин лекції, 16 годин практичні, 60 годин самостійна робота; модульний контроль (модулі); підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ДОПОВНЮЄ СТАНДАРТ ОСВІТИ І ОСВІТНЮ ПРОГРАМУ

Компетенції	ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК02. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. СК3. Здатність використовувати ефективні методики визначення та ідентифікації шкідливих організмів, проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за стадіями розвитку і етапами органогенезу рослин СК5. Здатність встановлювати та оцінювати сезонну і багаторічну динаміку чисельності регульованих шкідливих організмів та високоєфективно застосовувати методи їх ліквідації.	Програмні результати навчання	РН02. Відшуковувати потрібну інформацію у науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати і оцінювати наявну інформацію. РН05. Обирати, розробляти і застосовувати з урахуванням новітніх досягнень науки і виробництва ефективні методи захисту рослин від шкідливих організмів з використанням інформації щодо фітосанітарного стану, прогнозів, екологічної ситуації і економічної доцільності. РН12. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у захисті й карантині рослин, обирати ефективні методи і засоби дослідження, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.
-------------	--	-------------------------------	---

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. АДВЕНТИВНІ ВИДИ – ШЛЯХИ ПРОНИКНЕННЯ І РОЛЬ У СУЧАСНИХ ЕКОСИСТЕМАХ РІЗНОГО РІВНЯ

Лекція 1.	Поняття про адвентивні види. Роль адвентивних видів рослин та тварин у розвитку сільського господарства різних країн.	Практичне заняття 1 (ПЗ 1)	Поняття про адвентивні види. Роль адвентивних видів рослин та тварин у розвитку сільського господарства різних країн.	Самостійна робота	Адвентивні, інвазійні, карантинні види живих організмів. Історія досліджень адвентивних видів, їх зв'язок з карантином рослин
Лекція 2.	Поняття про інвазійні види, інвазії рослин, комах та патогенів у природні екосистеми та агроценози	ПЗ 2	Поняття про інвазійні види, інвазії рослин, комах та патогенів у природні екосистеми та агроценози		
Лекція 3.	Сучасний стан флори та фауни України, роль адвентивних видів у її формуванні.	ПЗ 3	Сучасний стан флори та фауни України, роль адвентивних видів у її формуванні.		

МОДУЛЬ 2 АДВЕНТИВНІ ШКІДЛИВІ ОРГАНІЗМИ У ПРИРОДНИХ ЕКОСИСТЕМАХ ТА АГРОЕКОСИСТЕМАХ УКРАЇНИ. ФІТОСАНІТАРНИЙ РИЗИК

Лекція 4	Адвентивні види рослин, їх роль у природних екосистемах та агроценозах України. Фітосанітарний ризик	ПЗ 4	Адвентивні види рослин, їх роль у природних екосистемах та агроценозах України. Фітосанітарний ризик	Самостійна робота	Історія та шляхи проникнення адвентивних видів трав'янистих рослин у Європу, наслідки та фітосанітарні заходи
Лекція 5	Адвентивні види комах та кліщів, їх роль у природних екосистемах та агроценозах України. Фітосанітарний ризик	ПЗ 5	Адвентивні види комах та кліщів, їх роль у природних екосистемах та агроценозах України. Фітосанітарний ризик		Історія та шляхи проникнення адвентивних видів комах у Європу, наслідки та фітосанітарні заходи
Лекція 6	Адвентивні види грибних, бактеріальних, мікоплазменних та вірусних хвороб диких та культурних рослин України. Фітосанітарний ризик	ПЗ 6	Адвентивні види грибних, бактеріальних, мікоплазменних та вірусних хвороб диких та культурних рослин України. Фітосанітарний ризик		Історія та шляхи проникнення адвентивних видів ссавців у Європу, наслідки та фітосанітарні заходи

Модуль 3. БІОЛОГІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ ЯК ГЛОБАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА: МІЖНАРОДНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА СПІВРОБІТНИЦТВО

Лекція 7	Міжнародна Конвенція про біологічне різноманіття (Convention on Biological Diversity, 1992). Міжнародна Глобальна програма по інвазійним видам (Global Invasive Species Programm, 1997). Глобальна база даних по адвентивним видам (Global	ПЗ 7	Міжнародна Глобальна програма по інвазійним видам (Global Invasive Species Programm, 1997).	Самостійна робота	Біологічне забруднення як глобальна екологічна проблема: міжнародне законодавство та співробітництво
----------	--	------	---	-------------------	--

	Invasive Species Database, GIBD, 2001).		
		ПЗ 8	Глобальна база даних по адвентивним видам (Global Invasive Species Database, GIBD, 2001).

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ілюстрований довідник регульованих шкідливих організмів в Україні / [Башинська О. В., Константінова Н. А., Пилипенко Л. А. та ін.]. — К.: Урожай, 2009. — 249 с. 2. Мовчан О. М. Карантинні шкідливі організми: підручн. / О. М. Мовчан. — К.: Світ, 2002. — Ч. 1. — 288 с. 3. Мовчан О. М. Карантинні шкідливі організми: підручн. / Мовчан О. М., Сикало О. О., Устінов І. Д. — К.: Колообіг, 2005. — Ч. 1. — 411 с. 4. Lezhenina I. P., Vasilieva Yu. V. On the Biology of the East Asian Seed Beetle, <i>Megabruchidius dorsalis</i> (Coleoptera, Chrysomelidae, Bruchinae), an Adventive Species for Ukraine. <i>Zoodiversity</i>, 54(4): , 2020doi: 10.15407/zoo2020.04.307 Pp. 307-316. 5. Shvydenko I. M., Stankevych S.V., Goroshko V.V. et all. Adventitious leaf miner <i>Parectopa robiniella</i> Clemens, 1863 and <i>Phyllonorycter robiniella</i> Clemens, 1859 on a black locust tree in the Kharkiv region. <i>Ukrainian Journal of Ecology</i>, 2021, 11(7), 22-32, doi: 10.15421/2021_238 4. Європейська та Середземноморська організація із захисту рослин. URL: http://www.eppo.int/european and Mediterranean Plant protection organization 5. Глобальна база даних інвазивних видів. URL: http://www.iucngisd.org/gisd/ 6. Національна мережа інформації з біорізноманіття/ URL: https://ukrbn.com/ 	Методичне забезпечення
------------	---	------------------------

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ (електронне посилання на положення)

	СИСТЕМА	БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування

Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.